

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ПРАВА

**«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД
ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»**

Збірник матеріалів Міжнародної науково-
практичної конференції
(м. Одеса, 1 листопада 2024 року)

2024

УДК
341.231.14:355.271(062.552) П68

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошцака
(наказ № 3177-44 від 08.10.2024 р.)*

Відповідальний редактор – президент Національного університету «Одеська юридична академія», академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України **Ківалов С.В.**
Заступник відповідального редактора – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян М.Р.**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набісвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;
Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;
Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;
Гребенюк Дмитро Олегович – PhD, асистент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 75-річчю прийняття Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року та Міжнародному дню прав людини. 1 листопада 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 539 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

людини, тому що це є одним із головних елементів демократичної держави [2].

Джерела:

1. Вітик Ю. Міжнародно-правові стандарти поліцейської діяльності у сфері забезпечення дотримання прав і свобод людини. Knowledge, Education, Law, Management. 2020. 39-45 с.
2. Права людини у міжнародному праві: підручник/ за заг. ред. Войціховського А. В.: ООО “Планета-Принт”, 2021. 404 с.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: міжнародний документ Ради Європи від 04.11.1950. База даних “Законодавство України” Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004

Ключові слова: міжнародні стандарти, правоохоронна діяльність, правоохоронні органи, міжнародний документ, національний рівень, міжнародний рівень, права та свободи людини.

Щербак Геннадій Ростиславович

асистент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права

Рашківська Мирослава Валентинівна

здобувачка вищої освіти Державного торговельно-економічного університету

МІЖНАРОДНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Сучасний етап розвитку правозахисних інструментів суттєво збагатився завдяки інтеграції

міжнародних правових механізмів у внутрішньодержавні структури захисту прав і свобод людини. Це зокрема стосується міжнародно-правових гарантій захисту прав людини, які закріплені у міжнародних актах загального та регіонального рівня. Важливо зазначити, що реальне забезпечення та захист основних прав кожної людини залежать передусім від правових засобів, які функціонують у конкретній країні.

Історія становлення міжнародних відносин у сфері захисту прав людини починалася з базового формулювання прав і свобод у спеціальних конвенціях, деклараціях та угодах. У цих документах було визначено обов'язок держав запровадити основний перелік прав у своє національне законодавство та забезпечити їхній захист на рівні державних механізмів. Це стало важливим кроком для розвитку міжнародного співробітництва, дозволяючи провести межу між класичним та сучасним етапами розвитку міжнародного права. Подальший розвиток призвів до розуміння необхідності створення міжнародних органів та організацій, що мали б чітко визначену автономію від держав. Завдяки цьому їм можна було наділити окремими функціями, які передбачають застосування санкцій у випадку порушень, тим самим підвищуючи ефективність захисту прав людини на міжнародному рівні.

Організація Об'єднаних Націй (ООН) відіграє провідну роль у створенні глобальних правозахисних механізмів, що діють на міжнародному рівні. Оскільки ООН об'єднує більшість країн світу, які представляють різні регіони, можна вважати її

систему захисту прав людини універсальною. Попри критику, яка часто звучить на адресу ООН протягом десятиліть, саме в рамках цієї організації були ухвалені ключові міжнародні документи, що нині є основоположними у сфері прав людини. Одним із найважливіших документів у правозахисній системі ООН є Всесвітня декларація прав людини, прийнята Генеральною Асамблеєю в 1948 році [1]. Вона проголошує базові права, такі як право на життя, свободу совісті, думки та релігії, а також свободу від дискримінації та насильства. Ця декларація є основою для національних і міжнародних нормативних актів, спрямованих на захист прав людини. Ще одним вагомим правовим документом є Європейська конвенція з прав людини, прийнята в 1950 році, яка діє з 1953 року. Вона забезпечує права на життя, свободу та безпеку, свободу думки, совісті та релігії, а також на справедливий судовий процес. Кожна держава, яка ратифікувала цю конвенцію, зобов'язана виконувати її положення на своїй території [2].

Також ключову роль у захисті прав людини виконує Міжнародний кримінальний суд, створений у 2002 році. Суд розглядає злочини проти міжнародного права, включаючи злочини проти людяності, воєнні злочини та агресію. Його компетенція охоплює держави-учасниці, які неспроможні або не бажають самостійно здійснювати правосуддя щодо осіб, звинувачених у таких злочинах. Крім ООН, існує низка інших міжнародних органів, таких як Європейський суд з прав людини та Міжамериканська комісія з прав людини, які забезпечують додаткові механізми

правового захисту. В межах міжнародних угод у сфері прав людини були створені конвенційні органи, зокрема Комітет з ліквідації расової дискримінації, який виник на основі Міжнародної конвенції 1969 року [3]. Зараз існує значна кількість таких комітетів, які контролюють виконання державами зобов'язань у сфері захисту прав людини.

Міжнародні механізми захисту прав і свобод людини можна розділити за кількома критеріями:

1. За суб'єктами, що їх створюють та застосовують: існують універсальні механізми, які запроваджуються усіма державами-членами ООН, та регіональні, що діють у межах окремих регіонів і реалізуються державами-членами відповідних об'єднань.

2. За сферою охоплення: універсальні, застосовні до всіх держав-членів, і спеціалізовані, які орієнтовані на певні аспекти прав людини.

3. За методами дії: превентивні, що спрямовані на запобігання порушенням прав, та репресивні, які мають на меті відновлення вже порушених прав і свобод [4, с. 599].

Результативність міжнародних механізмів у захисті прав і свобод залежить від кількох чинників: політичної волі держав щодо дотримання прав людини, здатності міжнародних органів ефективно виконувати свої функції та активної участі громадянського суспільства.

До переваг міжнародних механізмів належить їхня неупередженість та незалежність, що дозволяє об'єктивно розглядати порушення прав людини. Оскільки міжнародні органи не представляють інтереси жодної країни, вони дотримуються

міжнародних стандартів прав людини. Також рішення цих органів можуть суттєво вплинути на держави, що порушують права своїх громадян. Важливою перевагою є і те, що робота міжнародних структур підвищує глобальну обізнаність щодо прав людини, сприяючи поширенню знань про них по всьому світу.

Висновок. Механізми захисту прав людини на міжнародному рівні відіграють важливу роль у забезпеченні цих прав, особливо для людей у країнах, де права часто порушуються. Забезпечення прав людини є необхідною умовою для створення справедливого та гармонійного світу, де кожна людина може розвиватися і жити гідно. Відсутність чітких норм у національному та міжнародному праві, що встановлюють вимоги до виконання рішень міжнародних комітетів, не є підставою для їх ігнорування. Попри всі труднощі, міжнародні механізми захисту прав людини залишаються невід'ємною частиною міжнародного права, сприяючи зростанню обізнаності та захисту прав по всьому світу. Досягнення справедливого і гармонійного суспільства можливе лише тоді, коли кожна людина має свободу, гідність та право на розвиток. Забезпечення прав людини — це важливе завдання сьогодення, яке потребує спільної праці всіх держав і громадян світу.

Джерела:

1. Загальна декларація прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами)

(Європейська конвенція з прав людини). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

3. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text

4. Романова А. А. Система забезпечення прав і свобод людини та громадянина в Україні. *Форум права*. 2012. № 2. С. 599–603.

Ключові слова: механізми захисту прав людини, ООН, декларація, правові засоби, міжнародне право, конвенції, Генеральна Асамблея ООН.

Ахмад Зубайр

*доктор філософії в галузі міжнародного права,
доцент кафедри менеджменту Міжнародного
гуманітарного університету*

ДІЯЛЬНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ООН З ПРАВ ЛЮДИНИ В СФЕРІ МЕНЕДЖМЕНТУ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Менеджмент міжнародного бізнесу – це діяльність, яка пов’язана із управлінням бізнесу, що включає в себе планування, організацію, координацію та контроль діяльності в міжнародному середовищі. Під міжнародним середовищем розуміється управління бізнесом, що може працювати у двох або більше країнах, що ускладнює процес дотримання прав людини.

Складність захисту прав людини в

ЗАКАЛЕНКО О.В.

Окремі аспекти права звернення до адміністративного суду в умовах
воєнного стану..... 160

БОДИРЄВ Д.А., ПРИСТИНСЬКИЙ Б.О.

Сучасний досвід організації фізичної підготовки для стрільби з
пістолета слабкою рукою у збройних силах країн НАТО..... 166

ПІДГОРОДИНСЬКА А.В.

До питання про гарантії здійснення адвокатської діяльності в
кримінальному провадженні: сучасний стан і перспективи170

Секція № 3**Міжнародні механізми захисту прав людини****КОНОНЕЦЬ О.М., ТИМОШЕНКО Є.М.**

Міжнародні механізми захисту прав людини 179

КОНОНЕЦЬ О.М., ГЛУШКО К.В.

Механізми захисту прав біженців в період збройних конфліктів186

КОНОНЕЦЬ О.М., КОБЕРНИК Д.Б.

Захист прав людини в Україні під час воєнного стану 192

КОНОНЕЦЬ О.М., ГОНЯНА К.В.

Право на справедливий суд як базова міжнародно-правова гарантія в
процесі здійснення судочинства198

БОРЩЕВСЬКА О.М.

Межі дотримання прав людини щодо видозміни геному людини ... 203

ІВАНОВА Н.Г., БАСЮК В.В.

З Україною Європа змушена реформуватися (за матеріалами
французької газети Le monde)..... 210

МАНУЇЛОВА К.В.

Роль міжнародного кримінального суду у розслідуванні та
притягненні до відповідальності за воєнні злочини214

МІНЧЕНКО Д.А.

Виконання рішень ЄСПЛ у Великій Британії: приклад для України.....
.....219

СМИРНОВ М.І.

Міжнародні механізми захисту прав людини в період збройних
конфліктів (в контексті співробітництва України з Міжнародним
кримінальним судом).....227

ФЕДОРОВА Т.С., ГАЛІМСЬКА П.В.

Міжнародно-правові стандарти правоохоронної діяльності 234

ЩЕРБАК Г.Р., РАШКІВСЬКА М.В.

Міжнародні механізми захисту прав людини238

ЗУБАЙР А.

Діяльність управління ООН з прав людини в сфері менеджменту
міжнародного бізнесу243